Załącznik do uchwały Nr 1043/2025
Zarządu PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
z dnia 16 grudnia 2025 r.

PKP POLSKIE LINIE KOLEJOWE S.A.

INSTRUKCJA
o kolejowym ratownictwie technicznym
Ir-15

Warszawa, 2025

Właściciel: PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Wydawca: PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrala
Biuro Eksploatacji i Obsługi Pasażerskiej
ul. Targowa 74, 03-734 Warszawa
tel. 22 47 338 21
www.plk-sa.pl, e-mail: ies@plk-sa.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone.
Modyfikacja, wprowadzanie do obrotu, publikacja, kopiowanie i dystrybucja
w celach komercyjnych, całości lub części instrukcji,
bez uprzedniej zgody PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – są zabronione.

Spis treści

ROZDZIAŁ 1 POSTANOWIENIA OGÓLNE 4
§ 1. Przeznaczenie instrukcji 4
§ 2. Wykaz skrótów i definicji 4
§ 3. Instrukcje powiązane 5
§ 4. Zadania i rodzaje Zespołów 6
§ 5. Wyposażenie Zespołów 7
§ 6. Skład Zespołów 8
§ 7. Nadzór nad Zespołami 10
§ 8. Kierowanie Działaniami kolejowego ratownictwa technicznego 11
§ 9. Obowiązki Załogi: 11
§ 10. Szkolenie i próbne alarmy Zespołów 12
§ 11. Dokumentacja Zespołów 13
§ 12. Świadczenie Usług przez Zespoły 14
§ 13. Obsługa trakcyjna Zespołów 14
ROZDZIAŁ 2 ORGANIZACJA I PROWADZENIE DZIAŁAŃ USUWANIA SKUTKÓW ZDARZEŃ 15
§ 14. Dysponowanie Zespołów 15
§ 15. Kierownictwo Działaniami oraz współdziałanie jednostek kolejowych w usuwaniu skutków zdarzeń 19
Załącznik Nr 1 do Instrukcji *Wykaz obowiązujących aktów prawnych* 23
Załącznik Nr 2 do Instrukcji *Sygnały porozumiewawcze podawane przez kierującego przy wkolejaniu pojazdów* 24

ROZDZIAŁ 1
POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1.
Przeznaczenie instrukcji

1. „Instrukcja o kolejowym ratownictwie technicznym Ir-15”, zwana dalej Instrukcją Ir-15, ustala organizację i sposób działania zespołów kolejowego ratownictwa technicznego, zwanych dalej „Zespołami”.
2. Znajomość i stosowanie postanowień niniejszej Instrukcji obowiązuje:
   1) osoby uczestniczące w Działaniach kolejowego ratownictwa technicznego;
   2) pracowników odpowiedzialnych za organizację, kierowanie, kontrolę, audyt i nadzór nad usuwaniem skutków zdarzeń;
   3) pracowników wyznaczonych do pracy w Zespołach i odpowiedzialnych za utrzymanie ich w stałej gotowości do pracy.
3. Działania innych służb realizowane na terenie PLK SA określają odrębne przepisy, umowy oraz porozumienia.

§ 2.
Wykaz skrótów i definicji

Użyte w tekście Instrukcji skróty i definicje oznaczają:

1) Zespół – wyspecjalizowana i odpowiednio wyposażona grupa pracowników z określonymi rolami i stosownym przeszkoleniem w zakresie kolejowego ratownictwa technicznego;
2) Załoga – grupa pracowników Zespołu z potencjałem realizacji wyznaczonego zadania;
3) Zmiana – grupa pracowników o określonym składzie i kompetencjach dla zabezpieczenia realizacji określonych czynności w przewidzianym czasie;
4) Kierujący Zmianą – pracownik zarządzający pracą Zespołu i Załogi podczas Zmiany. W przypadku podejmowanych przez Zespół Działań pełni zadania Kierującego Działaniami;

5) Działania – czynności realizowane w celu usunięcia skutków zdarzenia;
6) Usługa – odpłatne czynności realizowane na rzecz innych podmiotów;
7) Kolejowe Ratownictwo Techniczne – zorganizowana struktura realizująca szereg działań technicznych w następstwie zdarzenia/wydarzenia kolejowego powodującego zakłócenia na sieci kolejowej, które dzięki kompetencjom pracowników lub możliwościom sprzętu zespołów kolejowego ratownictwa technicznego można skutecznie usunąć, w szczególności wkolejanie taboru, usuwanie uszkodzonego taboru z linii kolejowej, transport uszkodzonego taboru do najbliższej stacji lub wyznaczonego punktu;
8) Próbny alarm – sprawdzenie gotowości operacyjno-technicznej Zespołu, w tym czasu wyjazdu, praktycznego użycia sprzętu, wyszkolenia pracowników oraz sprawności posiadanego wyposażenia;
9) IDD –Dyspozytor w Dyspozyturze Głównej Centrum Zarządzania Ruchem Kolejowym;
10) IDDE – Ekspozytura Zarządzania Ruchem Kolejowym w Centrum Zarządzania Ruchem Kolejowym.

§ 3.
Instrukcje powiązane

1) Instrukcja o prowadzeniu ruchu pociągów Ir-1;
2) Instrukcja o postępowaniu w sprawach poważnych wypadków, wypadków i incydentów w transporcie kolejowym Ir-8;
3) Instrukcja o postępowaniu przy przewozie koleją towarów niebezpiecznych Ir-16;
4) Instrukcja sygnalizacji Ie-1;
5) Instrukcja organizacji bezpiecznej pracy przy urządzeniach elektroenergetycznych w PGE Energetyka Kolejowa S.A. Prace przy i w pobliżu urządzeń sieci trakcyjnej oraz linii potrzeb nietrakcyjnych zbudowanych na konstrukcjach sieci jezdnej EBH-1a;

6) Instrukcja obsługi i utrzymania w eksploatacji hamulców pojazdów kolejowych Itw-3;
7) Instrukcja utrzymania pojazdów kolejowych Itw-4;
8) Instrukcja o technice wykonywania manewrów Ir-9;
9) Instrukcja o użytkowaniu urządzeń radiołączności pociągowej Ir-5;
10) Instrukcja o użytkowaniu urządzeń radiołączności w sieci GSM-R Ir-5a;
11) Instrukcja o organizacji i użytkowaniu sieci radiotelefonicznych Ie-14;
12) Instrukcja o prowadzeniu gospodarki materiałowej i magazynowej Im-1;
13) Instrukcja maszynisty i prowadzącego pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Itw-1;
14) Instrukcja o przygotowaniu i doskonaleniu zawodowym pracowników PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Ia-5.

§ 4.
Zadania i rodzaje Zespołów

1. Podstawowym zadaniem Zespołów jest możliwie szybkie usuwanie skutków zdarzeń na liniach zarządzanych przez PLK SA celem przywrócenia przejezdności linii kolejowych, a w szczególności:
   1) wkolejanie taboru;
   2) usuwanie uszkodzonych pojazdów kolejowych, których stan nie pozwala na samodzielne ściągnięcie przez przewoźnika lub inne okoliczności wskazują na zadysponowanie Zespołu;
   3) usuwanie innych niż pojazdy kolejowe przeszkód lub zakłóceń z wykorzystaniem kwalifikacji i sprzętu Zespołu.
2. Zespoły mogą świadczyć Usługi na rzecz innych podmiotów, w tym kolejowych według zasad określonych w niniejszej Instrukcji.
3. Wśród Zespołów wyróżnia się:

1) Specjalne Zespoły Kolejowego Ratownictwa Technicznego, zwane dalej „Specjalnymi Zespołami”;

2) Podstawowe Zespoły Kolejowego Ratownictwa Technicznego, zwane dalej „Podstawowymi Zespołami”.

§ 5.
Wyposażenie Zespołów

1. Wyposażenie Zespołów powinno zapewniać sprawną realizację zadań.
2. W skład wyposażenia Zespołów mogą wchodzić:
   1) wagony techniczno – gospodarcze wyposażone w sprzęt do wkolejania i urządzenia do realizacji wyznaczonych zadań oraz wagon załogi;
   2) żurawie kolejowe;
   3) wozy zabezpieczenia technicznego;
   4) pojazdy szynowo – drogowe;
   5) samojezdne pojazdy kolejowe ratownictwa technicznego;
   6) inne pojazdy kolejowe, szynowo-drogowe lub drogowe;
   7) sprzęt, urządzenia, wyposażenie, obiekty i inne niezbędne do właściwej realizacji zadań przez Zespoły.

   Sprzęt będący na wyposażeniu, Zespoły utrzymują i użytkują zgodnie z ich przeznaczeniem oraz dokumentacją.
3. Wykaz pojazdów i sprzętu dla każdego z Zespołów sporządza komórka organizacyjna w Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego.
4. W przypadku nieplanowanego lub planowanego wyłączenia pojazdu lub istotnego sprzętu wpływającego na gotowość operacyjną Zespołu, kierujący Zmianą informuje niezwłocznie o tym fakcie dyspozytora zakładowego jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół, a ten Dyspozytora koordynatora w IDDE wspólnie uzgadniając potrzebę i organizację zabezpieczenia obszaru właściwego danego Zespołu. O fakcie wyłączenia pojazdu lub istotnego sprzętu informowana jest komórka organizacyjna Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego. Decyzję o zmianie zasad organizacji zabezpieczenia

obszaru właściwego danego Zespołu może podjąć komórka organizacyjna Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego.

§ 6.
Skład Zespołów

1. Skład każdego Specjalnego Zespołu stanowi obsada osobowa zapewniająca minimum 5 pracowników dostępnych na każdej Zmianie, w tym:
   1) kierujący Zmianą;
   2) pracownicy posiadający kwalifikacje, i umiejętności wykorzystujące w pełni potencjał Zespołu, w tym pojazdów, sprzętu, urządzeń i wyposażenia.
2. Skład każdego Podstawowego Zespołu stanowi obsada zapewniająca minimum 4 pracowników dostępnych na każdej Zmianie, w tym:
   1) kierujący Zmianą;
   2) pracownicy posiadający kwalifikacje, i umiejętności wykorzystujące w pełni potencjał Zespołu, w tym pojazdów, sprzętu, urządzeń i wyposażenia.
3. Dyrektor jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół, po akceptacji komórki organizacyjnej w Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego, może zwiększyć obsadę Załogi ponad minimalną wymaganą jeśli jest to uzasadnione warunkami miejscowymi oraz liczbą przeszkolonych pracowników.
4. Komórka organizacyjna w Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego określa lokalizację i rodzaje Zespołów na sieci kolejowej.
5. Komórka organizacyjna w Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego uwzględniając wniosek dyrektora jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół oraz z uwagi na zwiększenie skuteczności i jakości zabezpieczenia obszaru właściwego może ustalić więcej, niż jedną lokalizację Zespołu z podaniem minimalnej liczby pracowników Załogi
   w każdej z lokalizacji z uwzględnieniem realizacji pozostałych zapisów Instrukcji.

6. Dyrektor jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół wyznacza pracownika do realizacji wsparcia i nadzoru nad sprawnością funkcjonowania Zespołu. Informację o wyznaczonym pracowniku przekazuje niezwłocznie do komórki organizacyjnej Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego. Zadania pracownika dotyczą m.in. wyposażenia w sprzęt techniczny, materiały eksploatacyjne, przybory sygnałowe, odzież roboczą, ochronną, środki ochrony indywidualnej, urządzenia łączności i radiołączności, przeszkolenie załogi oraz sprawność wyposażenia.
7. Skład osobowy Załogi Zespołu z uwzględnieniem wymaganych specjalności ustala na każdy miesiąc kalendarzowy dyrektor jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje ten Zespół wskazując jednocześnie kierującego każdą Zmianą. Informacje o składzie osobowym przesyła niezwłocznie po jego ustaleniu do komórki organizacyjnej Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego.
8. Wszyscy pracownicy Zespołów powinni być przeszkoleni zgodnie z programem kursu kwalifikacyjnego dla pracowników kolejowego ratownictwa technicznego, natomiast pracownicy wyznaczeni dodatkowo do obsługi pojazdów muszą posiadać stosowne uprawnienia do ich obsługi.
9. Kierujący Zmianą:
   1) organizuje i nadzoruje pracę Zmiany;
   2) kieruje Działaniami Zespołu;
   3) odpowiada na gotowość Zmiany do realizacji Działań;
   4) utrzymuje łączność z dyspozytorem zakładowym jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje;
   5) zgłasza dyspozytorowi zakładowemu jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje, wszelkie okoliczności mające wpływ na gotowość i sprawność Zespołu.

§ 7.
Nadzór nad Zespołami

1. Nadzór nad Kolejowym ratownictwem technicznym pełni komórka organizacyjna Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego, a w szczególności:
   1) sprawuje merytoryczny nadzór nad Zespołami;
   2) wnioskuje, opiniuje zakup, likwidację lub wyłączenie z Zespołów wyposażenia, o którym mowa w § 5 ust. 2;
   3) przeprowadza kontrole gotowości operacyjno-technicznej Zespołów;
   4) określa rodzaj, liczbę i lokalizację Zespołów wraz z niezbędnymi pojazdami, sprzętem, urządzeniami i wyposażeniem, a także standardy pracy Załogi;
   5) określa dodatkowe wymagane uprawnienia pracowników Zespołów;
   6) jeśli wymaga tego bezpieczeństwo i sprawność systemu kolejowego dysponuje Zespołami;
   7) określa jednolity wzór odzieży ochronnej Załogi;
   8) ustala obszar właściwy dla każdego z Zespołów;
   9) określa wzór „Książki pracy Zespołu" oraz zasady jej prowadzenia;
   10) w uzasadnionych przypadkach zleca realizację szkoleń, ćwiczeń lub pouczeń o określonej tematyce;
   11) wyraża zgodę na realizację Usługi;
   12) akceptuję zwiększenie obsady Załogi ponad minimalną wymaganą liczbę.
2. Pracownik wyznaczony przez dyrektora jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół pełni nadzór nad tym Zespołem oraz ponosi odpowiedzialność za jego gotowość operacyjno-techniczną i sprawną pracę wynikającą z zapisów niniejszej Instrukcji oraz:
   1) nadzoruje:
      a. utrzymanie stanu technicznego pojazdów i sprzętu,
      b. przeszkolenie załogi,

c. prowadzenie Książki pracy Zespołu.

2) zapewnienia wyposażenie w sprzęt techniczny, materiały eksploatacyjne, przybory sygnałowe, odzież roboczą, ochronną, środki ochrony indywidualnej, urządzenia łączności i radiołączności, przeszkolenie załogi oraz sprawność wyposażenia.

3) organizuje:
   a. szkolenia zgodnie z obowiązującymi programami,
   b. ćwiczenia i szkolenia doskonalące, w tym próbne alarmy oraz we współpracy z innymi podmiotami i służbami np. kolejowymi lub jednostkami ochrony przeciwpożarowej.

§ 8.

Kierowanie Działaniami kolejowego ratownictwa technicznego

1. Działaniami kieruje Kierujący Zmianą Zespołu.
2. Podczas usuwania skutków zdarzeń wymagających dwóch lub więcej Zespołów Działaniami kieruje Kierujący Zmianą pierwszego przybyłego na miejsce zdarzenia Zespołu. W przypadku gdy na miejscu Działań obecny jest Specjalny Zespół, w tym czasie kierującym Działaniami jest kierujący Zmianą pierwszego przybyłego na miejsce zdarzenia Specjalnego Zespołu.
3. Pracą żurawia kolejowego przy usuwaniu skutków zdarzeń, z zachowaniem obowiązujących zasad bezpieczeństwa, kieruje operator żurawia wg poleceń kierującego Działaniami.
4. W przypadku realizacji przez Zmianę dwóch lub więcej Działań niezależnych od siebie, kierujący Zmianą wskazuje osoby kierującą każdą z grup spośród Załogi.

§ 9.

Obowiązki Załogi:

1. Każdy z pracowników Załogi jest zobowiązany:
   1) Przestrzegać niniejszej Instrukcji;

2) znać budowę, działanie oraz instrukcje obsługi i utrzymania pojazdów oraz sprzętu, urządzeń i wyposażenia będącego na stanie Zespołów;
3) posiadać odpowiednie kwalifikacje i przeszkolenie wymagane przy obsłudze pojazdów, urządzeń i sprzętu;
4) przestrzegać przepisów, norm i zasad bezpieczeństwa pracy oraz przepisów przeciwpożarowych;
5) przestrzegać dyscypliny pracy oraz poleceń przełożonych i kierującego Zmianą;
6) znać zasady organizacji i funkcjonowania Zespołu.

§ 10.
Szkolenie i próbne alarmy Zespołów

1. W celu utrzymania odpowiedniej sprawności Załogi, pracownik wyznaczony przez dyrektora jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół, zobowiązany jest do przeprowadzania:
   1) ćwiczeń w formie próbnych alarmów;
   2) szkoleń zgodnie z obowiązującymi programami;
   3) szkoleń i ćwiczeń doskonalących.

   O zamiarze przeprowadzenia szkoleń i ćwiczeń w tym w formie próbnych alarmów oraz we współpracy z innymi służbami i podmiotami należy poinformować komórkę organizacyjną Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego.
2. Ćwiczenia mają na celu sprawdzenie gotowości operacyjnej Zespołów w tym czasu wyjazdu oraz praktycznego użycia sprzętu.
3. Próbne alarmy przeprowadzane są co najmniej dwa razy w roku.
4. Załoga Zespołów podlega pouczeniom okresowym oraz szkoleniom dodatkowym w formie pouczeń doraźnych na stanowisku pracy, zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami wewnętrznymi i przepisami prawa powszechnie obowiązującego.
5. Tematyka szkoleń prowadzonych w ramach pouczeń okresowych powinna obejmować zagadnienia wynikające z zakresu zadań realizowanych przez Zespoły, a przede wszystkim:

1) przepisy i instrukcje regulujące zasady działania kolejowego ratownictwa technicznego;
2) zasady dysponowania i organizacja czynności związanych z wyjazdem do usuwania skutków zdarzeń;
3) zasady kierowania Działaniami i współpraca z innymi jednostkami ratowniczymi;
4) metody usuwania skutków zdarzeń i obsługa posiadanego sprzętu technicznego;
5) budowa pojazdów kolejowych ze szczególnym uwzględnieniem punktów podparcia i zawieszeń przy wkolejaniu;
6) zagadnienia przewozu towarów niebezpiecznych z wyszczególnieniem właściwości fizyko – chemicznych materiałów niebezpiecznych;
7) zagadnienia elektroenergetyczne związane z pracą pod siecią trakcyjną;
8) omówienie i analiza Działań prowadzonych przy usuwaniu skutków zaistniałych zdarzeń, ze szczególnym uwzględnieniem sprawności pracy na miejscu zdarzenia;
9) inne wskazane przez komórkę organizacyjną Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego o ile uzna to za stosowne.

§ 11.
Dokumentacja Zespołów

1. W Zespołach dla pojazdów kolejowych należy prowadzić dokumentację zgodnie z „Instrukcją utrzymania pojazdów kolejowych Itw-4" i „Instrukcja maszynisty i prowadzącego pojazdy kolejowe w specjalności prowadzący pojazdy kolejowe specjalne, które nie są przeznaczone do samodzielnej jazdy po czynnych torach kolejowych w PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Itw-1. Dla innych pojazdów należy prowadzić dokumentację określoną przez producenta.
2. Pracownik wyznaczony przez dyrektora jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół nadzoruje prowadzenie Książki pracy Zespołu. Książkę pracy Zespołu uzupełnia na bieżąco kierujący Zmianą.

3. Zespoły muszą posiadać dokumentację sprzętu i urządzeń radiołączności.

§ 12.
Świadczenie Usług przez Zespoły

1. Zespoły z uwagi na posiadany potencjał i zasoby, poza działalnością w PLK SA mogą świadczyć usługi na rzecz podmiotów zewnętrznych, w tym przede wszystkim kolejowych. Decyzję o realizacji danej Usługi podejmuje:
    a) dyrektor jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół lub,
    b) inny wyznaczony przez niego pracownik.

   Zgodę na realizację Usługi wydaje komórka organizacyjna Centrali PLK SA ds. kolejowego ratownictwa technicznego. W przypadku gdy świadczenie Usługi obniża gotowość operacyjną Zespołu w postaci wydłużenia czasu wyjazdu Zespołu do Działania z miejsca prowadzenia Usługi, Kierujący Zmianą ustala organizację osłony obszaru właściwego Zespołu
   z dyspozytorem zakładowym jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół. Ustalenia przekazywane są Dyspozytorowi koordynatorowi w IDDE oraz komórce właściwej ds. kolejowego ratownictwa technicznego Centrali PLK SA.
2. Świadczenie Usług przez Zespoły jest odpłatne. Odpłatność ustalana jest w oparciu o każdorazową kalkulację kosztów realizacji danej Usługi.
3. Jednorazowe Usługi na rzecz podmiotów zewnętrznych nie wymagają zawierania odrębnych umów i mogą być realizowane na podstawie zlecenia.
4. Realizacja Usług odbywa się z zachowaniem priorytetu dostępności Zespołów dla potrzeb usuwania zdarzeń na sieci PLK SA.

§ 13.
Obsługa trakcyjna Zespołów

1. Zamówienie środka trakcyjnego (obsługę trakcyjną) do pojazdów kolejowych Zespołu realizuje dyspozytor zakładowy jednostki

organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół, zgodnie z następującymi warunkami:

1) z jednoosobową obsługą trakcyjną w przypadku, kiedy w składzie Załogi Zmiany jest kierownik pociągu roboczego i gospodarczego;
2) z dwuosobową obsługą trakcyjną w przypadku braku kierownika pociągu roboczego i gospodarczego w składzie Załogi Zmiany.

2. W razie potrzeby, na żądanie Kierującego Działaniami, obsługę manewrową na miejscu zdarzenia, zapewnia właściwy terytorialnie kierownik jednostki organizacyjnej. W przypadku braku obsługi manewrowej, czynności te wykonuje kierownik pociągu roboczego i gospodarczego Zespołu.

ROZDZIAŁ 2
ORGANIZACJA I PROWADZENIE DZIAŁAŃ USUWANIA SKUTKÓW ZDARZEŃ

§ 14.
Dysponowanie Zespołów

1. Po wystąpieniu zdarzenia, którego skutki wymagają zadysponowania Zespołu, dyspozytor zakładowy jednostki organizacyjnej jednostki organizacyjnej, na terenie której wystąpiło zdarzenie informuje Dyspozytora koordynatora w IDDE, który poleca dyspozytorowi zakładowemu właściwej jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół zadysponowanie Zespołu do zdarzenia określając jego miejsce i skutki, z wyłączeniem postanowień zawartych w pkt 2.
2. W przypadku zdarzenia, które wystąpiło na terenie jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół i które wymaga jego zadysponowania, podmiotem dysponującym Zespół jest dyspozytor zakładowy właściwej jednostki organizacyjnej, który następnie po zadysponowaniu Zespołu informuje o tym fakcie Dyspozytora koordynatora IDDE.
3. Dyspozytor zakładowy właściwej jednostki organizacyjnej dysponuje Zespół poprzez kontakt telefoniczny z Kierującym Zmianą dysponowanego Zespołu.

4. W przypadku zdarzenia, którego skutki wymagają zadysponowania niezwłocznie więcej, niż jednego Zespołu, decyzję o zadysponowaniu dodatkowych Zespołów podejmuje Dyspozytor koordynator IDDE właściwy dla miejsca zdarzenia lub w przypadku gdy po dotarciu na miejsce zdarzenia pierwszego Zespołu ujawnione skutki zdarzenia wymagają zadysponowania dodatkowych Zespołów, decyzję o ich dysponowaniu podejmuje Kierujący Zmianą (Kierujący Działaniami) i odbywa się to zgodnie z zapisami niniejszego paragrafu.
5. W przypadku konieczności zadysponowania Zespołu z terenu innej Ekspozytury Zarządzania Ruchem, dyspozytor koordynator IDDE właściwej dla miejsca zdarzenia, żąda od dyspozytora koordynatora Dyspozytury Głównej zadysponowania Zespołu lub dodatkowego Zespołu jeśli skutki zdarzenia wymagają więcej, niż jednego Zespołu, a ten poleca dyspozytorowi koordynatorowi Ekspozytury właściwej do miejsca stacjonowania dysponowanego Zespołu wysłania go do miejsca zdarzenia.
6. Kierujący Zmianą po otrzymaniu dyspozycji o wyjeździe od dyspozytora zakładowego jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół, powiadamia Załogę oraz na podstawie informacji z miejsca zdarzenia zarządza wyjazd danego rodzaju pojazdu i sprzętu.
7. Jeżeli na wyposażeniu Zespołu znajduje się pojazd kolejowy będący przesyłką nadzwyczajną dla tej przesyłki powinna być opracowana przez PLK SA Centrum Zarządzania Ruchem Kolejowym Zgoda na przewóz przesyłki nadzwyczajnej i zarządzenie przewozu przesyłki nadzwyczajnej.
8. Czas wyjazdu Zespołu do Działania od momentu zadysponowania:

   1) w przypadku pojazdów kolejowych przygotowanych dla potrzeb Zespołu, dla których konieczna jest zewnętrzna obsługa trakcyjna (środek trakcyjny) czas wyjazdu wynosi do 100 minut od momentu powstania zdarzenia.
   W przypadku pozostawania środka trakcyjnego w dyspozycji Zespołu czas wyjazdu wynosi do 20 minut od momentu powstania zdarzenia;

   2) w przypadku pojazdów kolejowych PLK SA przygotowanych dla potrzeb Zespołu mogących poruszać się samodzielnie bez zewnętrznej obsługi

trakcyjnej (środka trakcyjnego) czas wyjazdu wynosi do 60 minut od momentu powstania zdarzenia;

3) w przypadku pojazdów szynowo-drogowych oraz drogowych przygotowanych dla potrzeb Zespołu czas wyjazdu wynosi do 60 minut od momentu powstania zdarzenia;

4) w uzasadnionych przypadkach kierujący Zmianą może podjąć decyzję o skierowaniu do Działań wybranej części Załogi danej Zmiany;

5) Załoga lub jej część z uwagi na realizację innych zadań może udać się na miejsce Działań bezpośrednio z miejsca aktualnego przebywania, z pominięciem podstawowej lokalizacji Zespołu. Realizacja innych zadań nie może opóźnić wyjazdu niezbędnych na miejscu Działań pojazdów i sprzętu;

6) za gotowość każdej Zmiany do prawidłowej realizacji czynności przygotowania do wyjazdu i samego wyjazdu odpowiada kierujący Zmianą, który stosowanie do okoliczności dysponuje Załogą;

7) wskazanie powyższych maksymalnych czasów wyjazdu do Działań umożliwia podejmowanie przez Załogę innych czynności, niż wynikające z Instrukcji stosownie do posiadanych możliwości przede wszystkim na terenie komórki wykonawczej jednostki organizacyjnej w której funkcjonuje dany Zespół. W przypadku możliwości wyjazdu Zespołu do Działań w czasie krótszym od wyżej wymienionych powinien on odbyć się niezwłocznie od momentu wystąpienia danego zdarzenia;

8) czasy wyjazdu do Usług określanie są każdorazowo we współpracy z zewnętrznym podmiotem zlecającym. Za ustalenie czasu wyjazdu oraz potrzebnego sprzętu dla potrzeb świadczenia Usług odpowiedzialny jest kierujący Zmianą.

9. W przypadku pojazdów kolejowych gotowość wyjazdu Zespołu do Działań, kierujący Zmianą zgłasza dodatkowo dyżurnemu ruchu stacji aktualnego postoju pojazdów kolejowych Zespołu, a ten dyspozytorowi liniowemu właściwej IDDE oraz dyspozytorowi zakładowemu jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół.

10. W przypadku pojazdów poruszających się na miejsce Działań drogami publicznymi kierujący Zmianą zgłasza wyjazd telefonicznie dyspozytorowi zakładowemu właściwej jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół.
11. W przypadku gdy czas trwania Działania wykracza poza czas pracy danej Zmiany, dyspozytor zakładowy jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje dany Zespół, organizuje podmianę Załogi na miejscu Działań. W przypadku braku możliwości zapewnienia podmiany, dyspozytor zakładowy jednostki organizacyjnej, w której funkcjonuje Zespół podejmuje działania mające na celu organizację zakwaterowania w pobliżu miejsca Działań.
12. Wyprawienie Zespołu, przejazd do miejsca zdarzenia oraz powrót do stacji macierzystej odbywa się na zasadach określonych w „Instrukcji o prowadzeniu ruchu pociągów Ir-1”.
13. Dyspozytor zakładowy jednostki organizacyjnej właściwej dla miejsca zdarzenia po otrzymaniu informacji o zdarzeniu na torach zelektryfikowanych ustala z dyspozytorem zasilania elektroenergetycznego zakres niezbędnych wyłączeń napięcia w sieci trakcyjnej oraz w razie konieczności wyłączenie napięcia w linii potrzeb nietrakcyjnych, gdy linia taka przebiega na wspólnych konstrukcjach.
14. Praca Zespołów na torach zelektryfikowanych, może odbywać się tylko po dopuszczeniu przez uprawnionego pracownika właściwego zakładu „PGE Energetyka Kolejowa S.A.” na podstawie wydanego przez niego pisemnego zezwolenia zgodnie z odrębnymi przepisami.
15. Załączenie napięcia w sieci trakcyjnej w rejonie zdarzenia może nastąpić dopiero po potwierdzeniu przez kierującego Działaniami jej zakończenia i zwrocie wydanego zezwolenia.
16. Za zabezpieczenie miejsca prowadzonych Działań odpowiedzialny jest kierujący Działaniami zgodnie z obowiązującymi przepisami.
17. Załoga posługuje się przy wkolejaniu pojazdów sygnałami porozumiewawczymi określonymi w załączniku Nr 2 do Instrukcji.

18. Wkolejany tabor należy skutecznie zabezpieczyć przed niepożądanym ruchem (zbiegnięciem).

§ 15.
Kierownictwo Działaniami oraz współdziałanie jednostek kolejowych w usuwaniu skutków zdarzeń

1. W Działaniach mogą uczestniczyć w zależności od potrzeb:
   1) Zespoły;
   2) inne grupy techniczne PLK SA oraz podmiotów kolejowych;
   3) podmioty wykonujące prace w infrastrukturze kolejowej.
2. Do współpracy z zespołami, o których mowa powyżej zobowiązane są:
   1) komórki organizacyjne Komendy Głównej Straży Ochrony Kolei;
   2) komórki organizacyjne pozostałych jednostek organizacyjnych Spółki;
   3) inne podmioty zewnętrzne uczestniczące w eksploatacji linii kolejowych na podstawie umów zawartych z PLK SA.
3. Zgodę na udział innych, niż Zespół podmiotów w Działaniach wyraża kierujący Działaniami. W przypadku wyrażenia zgody inne podmioty realizują swoje czynności pod kierownictwem kierującego Działaniami i wykonują zadania przez niego określone.
4. W przypadku wystąpienia pożaru, innego miejscowego zagrożenia lub klęski żywiołowej działania prowadzone są przez jednostki ochrony przeciwpożarowej. Realizacja Działań, o których mowa w niniejszej Instrukcji polega na współpracy i realizacji dyspozycji kierujących działaniem ratowniczym.
5. W przypadku wystąpienia zdarzeń, w których działania prowadzą inne służby państwowe, realizacja Działań, o których mowa w niniejszej Instrukcji polega na współpracy i realizacji dyspozycji kierujących ze strony służb państwowych.
6. Zakończenie działań ratowniczych prowadzonych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej, potwierdzone musi być na piśmie z imiennym podpisem kierującego. Dokument ten stanowi podstawę do

samodzielnego przystąpienia do usuwania skutków zdarzeń przez Zespoły i inne podmioty.

7. Do czasu przybycia jednostki ochrony przeciwpożarowej zwierzchnik lub osoba przez niego upoważniona właściwej wykonawczej komórki organizacyjnej, na terenie której zaistniało zdarzenie, zabezpiecza miejsce zdarzenia zgodnie z „Instrukcją o postępowaniu w sprawach poważnych wypadków, wypadków i incydentów w transporcie kolejowym Ir-8” oraz współpracuje z dyspozytorem zakładowym właściwej jednostki organizacyjnej w celu umożliwienia dojazdu ekip ratowniczych.
8. Zasady kierowania i współdziałania jednostek ochrony przeciwpożarowej biorących udział w działaniach ratowniczych regulują odrębne przepisy.
9. W przypadku, gdy skutki zdarzenia nie wymagają zadysponowania jednostek ochrony przeciwpożarowej lub innych służb, Działaniami usuwania skutków zdarzenia kieruje:
   1) kierujący Zmianą danego Zespołu;
   2) w przypadku braku kierującego Zmianą na miejscu zdarzenia, inny wyznaczony przez niego pracownik Zespołu obecny na miejscu zdarzenia.
10. Kierujący Działaniami po przybyciu na miejsce zdarzenia:
    1) przejmuje i sprawuje ogólny nadzór i kierownictwo w Działaniach, a wszyscy pracownicy kolejowi uczestniczący w usuwaniu skutków zdarzenia, są zobowiązani wykonywać jego polecenia;
    2) po zapoznaniu się z sytuacją i określeniem czasu, w jakim możliwe jest usunięcie skutków zdarzenia i przywrócenie ruchu, informuje dyspozytora zakładowego właściwej jednostki organizacyjnej o przybliżonym czasie trwania akcji i przywrócenia ruchu;
    3) powiadamia dyspozytora zakładowego jednostki organizacyjnej, właściwej do miejsca zdarzenia, o konieczności wyłączenia napięcia w sieci trakcyjnej i ewentualnie potrzeb nietrakcyjnych (jeżeli nie zostało jeszcze wyłączone);
    4) może występować o pomoc w zwiększeniu liczby pracowników do usuwania skutków zdarzenia oraz dodatkowego sprzętu;

5) współpracuje z przewodniczącym komisji kolejowej w celu określenia przyczyny zdarzenia.

11. Kierujący Działaniami ponosi odpowiedzialność za sprawne usunięcie skutków zdarzenia oraz ograniczenie do minimum uszkodzeń infrastruktury kolejowej i pojazdów kolejowych w czasie prowadzonej akcji.
12. Przybyły na miejsce zdarzenia przełożony kierującego Działaniami, jest informowany przez niego o postępach Działań udzielając stosownych informacji w niezbędnym zakresie z uwagi na konieczność nadzoru i kierownictwa w Działaniach, które powinny stanowić priorytet jego aktywności na miejscu zdarzenia.
13. Kierujący Działaniami na miejscu zdarzenia może zadysponować sprzęt do naprawy infrastruktury kolejowej.
14. W miarę postępu prac przy usuwaniu skutków zdarzenia kierujący Działaniami zobowiązany jest informować dyspozytora zakładowego właściwej jednostki organizacyjnej na terenie, której wystąpiło zdarzenie, o przebiegu usuwania skutków zdarzenia i przewidywanym czasie zakończenia Działań.
15. Kierujący Działaniami jest zobowiązany zapewnić możliwość usuwania skutków zdarzenia oraz podjęcie prac naprawczych w taki sposób, aby maksymalnie ograniczyć przerwę lub ograniczenia w ruchu pociągów.
16. Zespoły mogą powracać do miejsc stacjonowania po otrzymaniu zgody kierującego Działaniami.
17. Za uporządkowanie miejsca zdarzenia odpowiedzialni są zwierzchnicy jednostek organizacyjnych właściwych dla miejsca zdarzenia.
18. Jeżeli wskutek zdarzenia zostały uszkodzone pojazdy kolejowe w sposób uniemożliwiający ich jazdę, to decyzję o dalszym postępowaniu z nimi kierujący Działaniami uzgadnia z przedstawicielem przewoźnika.
19. Po zakończeniu Działań odbudową infrastruktury kolejowej do czasu przywrócenia ruchu kieruje zwierzchnik właściwej jednostki organizacyjnej lub wyznaczony przez niego pracownik.

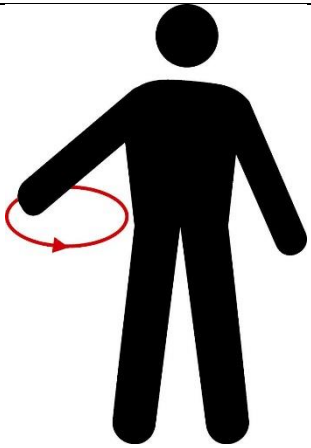
20. Kierujący Zmianą lub zastępujący go pracownik ma obowiązek dokonać wpisów w „Książce pracy Zespołu” informacji o kierowaniu i przebiegu działań.

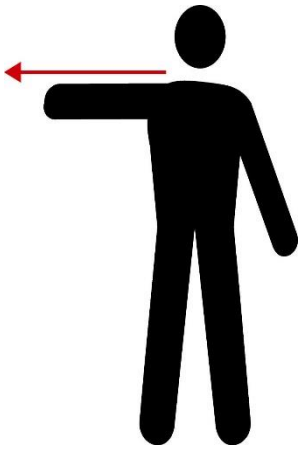
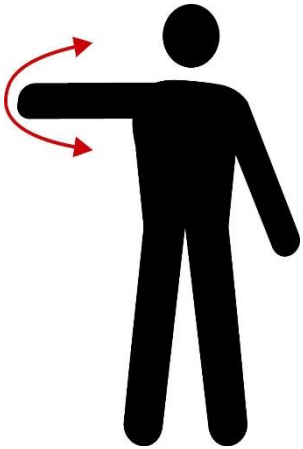
Załącznik Nr 1 do Instrukcji *Wykaz obowiązujących aktów prawnych*

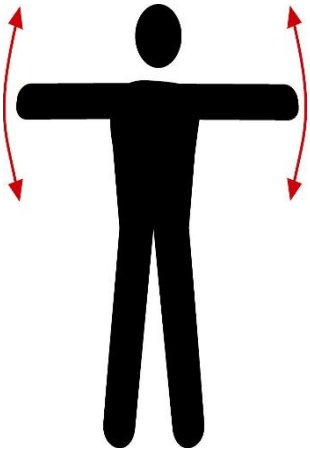
1) Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U.2025 poz. 1234, t.j. z dnia 11 września 2025 r.);;
2) Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz.U.2024 poz. 643, t.j. z dnia 26 kwietnia 2024 r);
3) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r. w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym (Dz.U.1992 nr 54, poz. 259 z dnia 15 sierpnia 1992 r.);
4) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (DZ.U. 2021 poz. 1737 z dnia 22 września 2021 r.);
5) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 lipca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania i współdziałania jednostek ochrony przeciwpożarowej biorących udział w działaniu ratowniczym (Dz.U. 2013 poz. 709, t.j. z dnia 21 czerwca 2013 r.);
6) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 16 marca 2016 r. w sprawie poważnych wypadków, wypadków i incydentów w transporcie kolejowym (Dz.U. 2016 poz. 369 z 18 marca 2016 r.);
7) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2021 r. w sprawie pracowników zatrudnionych na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz z prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych (Dz.U. 2024 r. poz. 780 t.j. z dnia 24 maja 2024 r.)
8) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie egzaminów na licencję i świadectwo maszynisty (Dz.U. 2022 poz. 2557 z dnia 9 grudnia 2022 r.);
9) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie ogólnych warunków prowadzenia ruchu kolejowego i sygnalizacji (Dz.U.2025 nr 172 poz. 1444, t.j. z dnia 24 stycznia 2025 r. z późn. zm.).

Załącznik Nr 2 do Instrukcji *Sygnały porozumiewawcze podawane przez kierującego przy wkolejaniu pojazdów*

Lp.	Szkic	Znaczenie sygnału	Opis sygnału
1.		Podnosić	Ręką uniesioną do góry zataczać powoli okręgi
2.		Opuszczać	Ręką opuszczoną do dołu zataczać powoli okręgi

			
3.		Polecenie wykonać ruchem powolnym	Rękę zgiętą w łokciu unieść nad głowę, po potwierdzeniu zrozumienia sygnału przez operatora „Zrozumiałem” Wykonam polecenie ruchem powolnym” – podać właściwy sygnał porozumiewawczy

4.		Przemieszczać w poziomie	Ręką uniesioną do poziomu wskazać kierunek przemieszczania
5.		Stop	Ręką uniesioną do poziomu wykonywać zdecydowane ruchy wahadłowe w pionie.

6.		Alarm	Obiema rękami zataczać półokręgi wahadłowe w płaszczyźnie pionowej.

PKP POLSKIE LINIE KOLEJOWE S.A.

Tabela zmian

Lp. zmiany	Nr uchwały Zarządu/decyzji członka Zarządu wprowadzającej zmianę	Jednostki redakcyjne w obrębie których wprowadzono zmiany	Data wejścia w życie	Biuletyn PLK SA w którym zmiana została opublikowana (Nr/poz./rok)